

Sygn. akt II A Ka 407/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Apelacyjnego Ewa Leszczyńska-Furtak (spr.)

Sędziowie: Sądu Apelacyjnego Ewa Jethon

Sądu Apelacyjnego Rafał Kaniok

Protokolant Wiktoria Siporska

przy udziale prokuratora Anna Adamiak

oraz przedstawiciela organu Skarbu Państwa – Komendanta Stołecznego Policji

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2023 r.

sprawy:

z wniosku R. D. o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w dniu 24 października 2020 r. od około godz. 15:55 do dnia 25 października 2020 r. do godz. 18:25 w sprawie KRP-PZ-5027/21 KRP Warszawa 1

na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy, prokuratora i przedstawiciela organu Skarbu Państwa - Komendanta Stołecznego Policji

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 14 lipca 2023 r., sygn. akt VIII Ko 155/21

I. zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że:

- 1. zasądzoną w punkcie 1 (pierwszym) kwotę zadośćuczynienia obniża do 14.000 (czternastu tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2023 r. do dnia zapłaty;*
- 2. obniża zasądzoną w punkcie 2 (drugim) kwotę zwrotu wydatków z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika do kwoty 2.400 (dwóch tysięcy czterystu) złotych;*

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy R. D. kwotę 1200 (tysiąc dwustu) złotych tytułem zwrotu uzasadnionych wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem w sprawie pełnomocnika z wyboru w postępowaniu odwoławczym;

IV. wydatki w postępowaniu odwoławczym ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE	
--------------	--

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 407/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	3	
1CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 14 lipca 2023 r., sygn. VIII Ko 155/21

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny – reprezentant Skarbu Państwa

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	

#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

1Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów	
--	--

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

1STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.1	Zarzut obraży przepisów postępowania (art. 438 pkt 2 kpk)	
	<p>1. art. 7 kpk, art. 410 kpk w zw. z art. 552 § 4 kpk - poprzez uznanie, że kwota 18.000 zł zamiast 24.000 zł stanowi kwotę odpowiednią do rozmiaru krzywdy wnioskodawcy (apelacja pełnomocnika wnioskodawcy),</p> <p>2. art. 554 § 2b pkt 3 kpk – poprzez niewymienienie w sentencji wyroku jednostki Skarbu Państwa zobowiązanej do wypłaty zasądzzonego zadośćuczynienia (apelacja pełnomocnika wnioskodawcy),</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny z pkt 1 i 2</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		

Ad. 1

Pełnomocnik wnioskodawcy, stawiając zaskarżonemu wyrokowi zarzut obrazy art. 7 kpk i art. 410 kpk nie wskazał, w jaki sposób miałyby dojść do naruszenia reguł wynikających z tych przepisów, z których pierwszy dotyczy swobody ocen dowodowych, drugi zaś kompletności podstawy do podejmowania tychże ocen. Nadanie pewnym okolicznościom zbyt małej bądź zbyt dużej ragi, co wywodzi skarżący, nie mieści się w zarzucie naruszenia procedur, ale powinien być podnoszony na płaszczyźnie błędnych ustaleń faktycznych, jeśli mogły mieć wpływ na treść wyroku.

Nie narusza natomiast żadnego z tych przepisów nieuwzględnienie przez Sąd I instancji, jako okoliczności istotnej dla wysokości kwoty zadośćuczynienia, faktu, że przed zatrzymaniem wnioskodawca przez około 3 godziny znajdował się w tłumie otoczonym kordonem policyjnym, nie mając możliwości jego opuszczenia.

Przepis art. 552 § 4 kpk przewiduje odszkodowanie i zadośćuczynienie w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania. W badanych realiach wniosek sprowadza się do żądania zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie R. D., które miało miejsce w dniu 24 października 2020 r. o godz. 15:55 i trwało do 25 października 2020 r. do godz. 18:25. (łącznie 26,5 godziny).

Szczególny charakter norm art. 552 kpk sprawia, że nie mogą być one interpretowane rozszerzająco, a co za tym idzie tryb ten jest właściwy dla

realizacji żądań odszkodowawczych i/lub zadośćuczynienia za krzywdę mających związek jedynie z zatrzymaniem w rozumieniu ustawowym, o jakim mowa w rozdziale 27 Kodeksu postępowania karnego. Przepis ten nie obejmuje bowiem swoim zakresem dochodzenia roszczeń odszkodowawczych i/lub zadośćuczynienia wynikających z zachowań Policji wobec ogółu zgromadzenia, nawet, jeśli narażały jego poszczególnych członków na szkody czy krzywdę. W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że roszczenie takie powinno być dochodzone w procesie cywilnym w oparciu o przepis art. 417 i następane k.c. (vide: postanowienie SN z 10 stycznia 2019 r., II KK 128/18, OSNK 2019/5/24; Dariusz Świecki Dariusz (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom II, Komentarz).

Ad. 2

Zarzut obrazy art. 554 § 2b pkt 3 kpk jest oczywiście chybiony. Przepis ten stanowi, że organem reprezentującym Skarb Państwa jest: organ, który dokonał zatrzymania - jeżeli sąd uwzględnił zażalenie na zatrzymanie albo jeżeli sąd nie rozpoznawał zażalenia na zatrzymanie. Tym samym z jego treści wynika jedynie, że organowi dokonującemu zatrzymania (w tym wypadku Komendzie Stołecznej Policji) przysługują prawa strony, w żadnym zaś razie nie wynika zeń obowiązek tego organu do wypłaty zadośćuczynienia z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania.

Jakkolwiek zgodnie z - regulującym zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez

funkcjonariusza państwowego - art. 417 § 1 kc, za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa, to przepis art. 421 kc wyłącza stosowanie przywołanego przepisu, jeżeli odpowiedzialność Skarbu Państwa z tego tytułu jest uregulowana w przepisach szczególnych.

Tymczasem szczególnie unormowania dotyczące odpowiedzialności Skarbu Państwa – na zasadzie ryzyka - za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego zawiera rozdział 50 Kodeksu postępowania karnego, co wyłącza w myśl art. 421 kc stosowanie art. 417 § 1 kc. Podyktowane jest to szczególnymi cechami tych roszczeń (odrębne przesłanki zasądzenia, terminy przedawnienia, uprawnienia następców prawnych, oraz fakt ich dochodzenia w postępowaniu przed sądem karnym) i choć nie zmienia cywilnego charakteru roszczeń, to ich dochodzenie stanowi instytucję prawa karnego, ze względu na tryb przewidziany w procedurze karnej.

Przepisy art. 552 § 1 i § 4 kpk nie pozostawiają natomiast wątpliwości, że zadośćuczynienie za oczywiście niesłuszne zatrzymanie służy od Skarbu Państwa, a nie organu reprezentującego Skarb Państwa, o jakim mowa w art. 554 § 2b pkt 3 kpk (ten przepis jedynie nadaje takiemu organowi uprawnienia strony).

Tym samym rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 zaskarżonego wyroku

jest kompletne w zakresie określenia zobowiązanego do wypłaty kwoty zadośćuczynienia.		
Lp.2	Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mających wpływ na jego treść (art. 438 pkt 3 kpk), polegający na:	
	<p>1. uznaniu, że kwota 24.000 zł zadośćuczynienia jest kwotą nadmiernie wygórowaną (apelacja pełnomocnika wnioskodawcy), a kwota 18.000 zł będzie odpowiednią rekompensatą za krzywdę,</p> <p>2. przyjęciu, że kwota 18.000 zł zadośćuczynienia będzie stanowiła odpowiednią rekompensatę za krzywdę, podczas, gdy prawidłowe ustalenia winny prowadzić do wniosku, że jest ona nadmiernie wygórowana (apelacja pełnomocnika organu reprezentującego Skarb Państwa – Komendanta Stołecznego Policji),</p> <p>3. uznaniu, że kwota 18.000 zł zadośćuczynienia jest kwotą adekwatną jako rekompensata za krzywdę wnioskodawcy, podczas, gdy prawidłowo ustalony przez Sąd przebieg i czasokres zatrzymania prowadzą do wniosku, że jest ona nadmiernie wygórowana i prowadząca wyłącznie do bezpodstawnego wzbogacenia się przez wnioskodawcę kosztem Skarbu Państwa (apelacja prokuratora).</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny pkt 2 i 3,</p> <p># niezasadny pkt 1,</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Mając na uwadze, że ta grupa zarzutów, choć podniesionych w		

różnych apelacjach i w różnych kierunkach, dotyczy wysokości przyjętej przez Sąd I instancji kwoty zadośćuczynienia, zostanie omówiona łącznie.

I tak w żadnym wypadku nie można zgodzić się z pełnomocnikiem wnioskodawcy, jakoby adekwatną do doznanych krzywd wynikających z zatrzymania R. D. miała być kwota 24.000 zł.

Skarżący pełnomocnik wnioskodawcy przywołał na poparcie tak skonstruowanego zarzutu okoliczności, których Sąd I instancji nie tylko nie pominął, ale które wręcz wyeksponował w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

I tak Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że zatrzymanie godziło w konstytucyjne prawa i wolności obywatelskie, że zatrzymany został bez przyczyny rażony gazem łzawiącym, zakuty w kajdanki, pozbawiony informacji o podstawie zatrzymania i przysługujących jemu prawach, a także o miejscu przewozu „więźniarką”, pozbawiony możliwości kontaktu z obrońcą, przesłuchany dopiero o 17:25 następnego dnia po zatrzymaniu i dopiero wówczas pouczony o uprawnieniach, poddany kontroli osobistej połączonej z koniecznością całkowitego obnażenia się. Sąd I instancji uwzględnił również brak warunków do odpoczynku nocnego, wielogodzinne niedostarczenie posiłku, brak – poza zgodą na jeden sms - kontaktu z najbliższymi, odwołane przyjęcie urodzinowo-imieninowe wnioskodawcy, które nie mogło się odbyć z powodu jego zatrzymania oraz infamię wśród znajomych, rodziny i sąsiadów, wynikającą z faktu zatrzymania jubilata przez Policję.

Fakt udziału wnioskodawcy w legalnym zgromadzeniu stanowił z kolei podstawę uznania jego zatrzymania za niewątpliwie niesłuszne. Podobnie, fakt, że podczas zatrzymania odebrano wnioskodawcy dowód osobisty, to okoliczność, która m.in. legła u podstaw stwierdzenia niezasadności tej czynności, co Sąd I instancji miał na względzie.

Zachowanie Policji wobec ogółu uczestników tegoż zgromadzenia, poprzedzające zatrzymanie R. D., nie wpływa na wysokość zadośćuczynienia w związku z samym zatrzymaniem z przyczyn wskazanych w części Lp. 1, Ad. 1, niezależnie od poczucia krzywdy wnioskodawcy, jako członka tegoż ogółu.

Nie można natomiast podzielić stanowiska pełnomocnika wnioskodawcy, jakoby choroba „grypa o symptomach identycznych do koronawirusa”, jaką po zatrzymaniu miał przejść wnioskodawca, mogła rzutować na ocenę doznanej krzywdy wywołanej zatrzymaniem i przekładać się na wysokość kwoty zadośćuczynienia, skoro skarżący nie wykazał, aby była ona następstwem zatrzymania.

Trzeba w tym kontekście dostrzec, że pomimo szerzącej się pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i wynikającego z niej zagrożenia epidemiologicznego, R. D. przed zatrzymaniem udał się autobusem z K. do W., wraz ze swoimi kolegami, aby wziąć udział w zgromadzeniu, podczas którego nie korzystał z zabezpieczenia maską, a ponadto zamierzał po powrocie uczestniczyć w przyjęciu urodzinowo-imieninowym, na które zaproszeni zostali liczni goście

spośród rodziny, znajomych oraz sąsiadów. Powyższe oznacza, że wnioskodawca dobrowolnie zrezygnował z profilaktyki zdrowotnej i w żaden sposób nie można przyjąć, aby do zakażenia jego organizmu doszło w związku z zatrzymaniem, a nie chociażby podczas wielogodzinnej podróży zamkniętym pojazdem do stolicy, czy podczas kontaktu z innymi uczestnikami zgromadzenia. Jakkolwiek bowiem zgromadzenie miało charakter legalny, to udział w nim w okresie wzmożonej zachorowalności na chorobę zakaźną odbywał się na zasadzie ryzyka uczestniczących w nim osób, które same decydowały, czy chcą narazić się na zakażenie.

„Na marginesie” godzi się zauważyć, że zgromadzenie na Placu (...) w W., w związku z którym doszło do zatrzymania wnioskodawcy, zostało zwołane pod hasłem „(...)”, stanowiąc protest właśnie przeciwko obostrzeniom „covidowym”, dotyczącym m.in. przedsiębiorców, co czynienie zarzutu nieprzestrzegania przez Policję owych obostrzeń, czyni co najmniej niespójnym z eksponowaną w apelacji kwestią obrony praw obywatelskich.

Na marginesie godzi się zauważyć, że dołączony do apelacji „wynik badania” wnioskodawcy z dnia 23 lipca 2023 r., zawierający opis zdjęcia klatki piersiowej, nie stanowi bynajmniej udokumentowania choroby z 2020 r.

Podzielając natomiast stanowisko skarżącego pełnomocnika wnioskodawcy, że przebieg zatrzymania i dolegliwości z nim związane były nadmierne,

Sąd Apelacyjny nie uznaje, aby odpowiednią rekompensatę wynikającej stąd krzywdy miała stanowić kwota 24.000 złotych, a zatem kwota przekraczająca ponad 3-krotnie średnie miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej (zgodnie z komunikatem Prezesa GUS z 10 listopada 2023 r., przeciętne wynagrodzenie w 3 kwartale 2023 r. wynosiło 7194,95 zł).

Taka kwota w istocie stanowiłaby bezpodstawne wzbogacenie.

Za nadmierną Sąd Apelacyjny uznał również kwotę 18.000 zł orzeczoną w zaskarżonym wyroku, dzieląc częściowo zarzuty apelacji wywiedzionych na niekorzyść wnioskodawcy.

Niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie, przy uwzględnieniu ustawowych ram czasowych tego środka przymusu, wyczerpywało niewiele ponad połowę maksymalnego okresu 48 godzin (26 i pół godziny), co zasadnie wskazuje prokurator, zatrzymanemu umożliwiono wysłanie informacji do bliskiej osoby (w tym wypadku rodziców), finalnie skorzystał z pomocy obrońcy, który był obecny podczas przesłuchania. Zatrzymany jest osobą dojrzałą, był w towarzystwie znajomych, którzy byli świadkami zajść, a zatem mogli przekazać informacje o jego sytuacji i – w ograniczonym zakresie - monitorować ją, a rodzina zatrzymanego знаła cel jego wyjazdu, którego finał był rozpowszechniany przez media. Wreszcie nie można przeceniać infamii, z jaką miał się spotkać wnioskodawca w związku z jego zatrzymaniem, skoro to dotyczyło udziału w zgromadzeniu, w okresie

licznych protestów obywatelskich, które stały się trwałym wręcz składnikiem życia społecznego w Polsce, stanowiąc narzędzie walki o respektowanie praw obywatelskich. W wielu środowiskach tego rodzaju aktywność odbierana była jako powód uznania, a nie potępienia.

Nie umniejszając zatem uzasadnionych obiektywnie, negatywnych przeżyć towarzyszących zatrzymaniu, nie sposób jednocześnie uznać je za szczególnie traumatyczne. Indywidualizacja zadośćuczynienia wymaga odróżnienia przywołanych elementów od sytuacji zatrzymania osoby schorowanej, będącej jedynym opiekunem osoby nieletniej lub niesamodzielnej, czy zatrzymania młodocianego.

Szkoda niemajątkowa osoby fizycznej polega na bólu fizycznym lub cierpieniach psychicznych, które wszak podlegają miarkowaniu, a zadośćuczynienie stanowi sposób naprawienia krzywdy szacowanej wedle zindywidualizowanych przesłanek, decydujących o rozmiarze bólu lub innych dolegliwości (cierpień fizycznych) oraz skali negatywnych uczuć przeżywanych w związku z nimi (cierpienia psychiczne). Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień.

W odniesieniu do wnioskodawcy Sąd I instancji nie przyjął, bo też nie było ku temu podstaw dowodowych, zaistnienia poważnych cierpień fizycznych, poza niewygodą i niedogodnościami związanymi z transportem zatrzymanego, pozbawieniem warunków do wypoczynku nocnego i wielogodzinnym niezapewnieniem

posiłku, a także skrępowaniem rąk kajdankami. Żadne dowody nie wskazywały na to, aby cierpienia te potęgować miały szczególne właściwości osobiste wnioskodawcy, takie, jak określone choroby w czasie zatrzymania, stałe lub przejściowe ułomności, czy też skonkretyzowane następstwa fizyczne.

Rację ma zatem organ reprezentujący Skarb Państwa, gdy podnosi w wywiedzionej apelacji, że doznane przez R. D. dolegliwości wiązać należy bardziej z ingerencją zatrzymania w sferę dóbr osobistych, przy czym wnioskodawca nie wykazał, aby zatrzymanie wywołało u niego długotrwałe następstwa w sferze psychicznej o przewlekłym charakterze, wymagające np. wdrożenia terapii.

Jakkolwiek poczucie krzywdy może potęgować sytuacja rodzinna i majątkowa poszkodowanego, to w badanych realiach jedynym ustalonym elementem, mogącym mieć nań realny wpływ, było zaplanowane nazajutrz przyjęcie okolicznościowe.

W konsekwencji stwierdzić trzeba, że Sąd I instancji, rozważając wszystkie zindywidualizowane przesłanki mogące stanowić podstawę do określenia odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, nadmierne znaczenie nadał czasookresowi zatrzymania oraz rozmiarowi cierpień fizycznych i psychicznych, co przełożyło się na zawyżenie kwoty zadośćuczynienia, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia.

Lp.3	Zarzut obrazy prawa materialnego (art. 438 pkt 1 kpk)	
	<p>1. art. 445 § 1 kc w zw. z art. 452 § 4 kpk – poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że kwota 18.000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi sumę odpowiednią, gdy jest ona zawyżona i prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia (apelacja prokuratora),</p> <p>2. art. 552 § 4 kpk w zw. z art. 445 § 1 i 2 kc - poprzez naruszenie reguł ustalania zadośćuczynienia w wysokości odpowiedniej i brak odniesienia zadośćuczynienia do kryteriów obiektywnych – do aktualnych warunków i przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa, co doprowadziło zasądzenia kwoty nadmiernej (apelacja organu reprezentującego Skarb Państwa).</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny pkt 1 i 2</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Zarzuty powyższe są zasadne w części w jakiej wskazują na ustalenie kwoty zadośćuczynienia na zbyt wygórowanym poziomie, co odbiera jej walor sumy odpowiedniej w rozumieniu art. 445 k.c. Jednocześnie nie można jednak zgodzić się ze skarżącymi, gdy za odpowiednią, to jest adekwatną do krzywdy zaistniałej w danych warunkach, kwotę zadośćuczynienia, uznają kwotę 500 zł (pisemne apelacje), a nawet 6.000 zł (stanowisko prokuratora na rozprawie odwoławczej).</p> <p>Słusznie Komendant Stołeczny Policji podnosi w apelacji, że wysokość zadośćuczynienia powinna uwzględniać warunki</p>		

ekonomiczne i stopę życiową społeczeństwa, czego w zaskarżonym wyroku w istocie zabrakło, choć w orzecznictwie i judykaturze ugruntowany jest pogląd, że zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia trafnie łączy jego wysokość z wysokością stopy życiowej społeczeństwa, gdyż zarówno ocena, czy jest ono realne, jak i czy nie jest nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia (vide: wyrok SN z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00 - nie publikowany; wyrok SN z 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175). Niemniej zasada powyższa ma jedynie uzupełniający charakter względem priorytetowej kwestii rozmiaru szkody niemajątkowej, bowiem powołanie się na nią przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (vide m.in. wyroki SN z 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00, z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005/2/40, z 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175).

Rację ma więc skarżący, że uwzględnienie stopy życiowej społeczeństwa nie może prowadzić do uznania w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, za odpowiednią rekompensatę krzywdy wynikłej w związku z jednodobowym zatrzymaniem, kwoty przekraczającej trzykrotność średniego wynagrodzenia. Jednocześnie jednak, nie może też deprecjonować krzywdy wnioskodawcy.

W istocie trudno jest ustalić kwotę odpowiednio rekompensującą, wynikającą z

niewątpliwie niesłusznego zatrzymania przez policję, utratę zaufania obywatela do organu, który powinien bronić jego praw, a który zamiast tego je łamie, reprezentując interes opresyjnego państwa przeciwko obywatelowi, którego jedyną obroną w demokratycznym państwie prawa winno być właśnie owo demokratycznie stanowione prawo i służby mające stać na jego straży. Takie działania wywołują poczucie bezsilności i bezbronności, w szczególności, gdy pochodzą od organów, których istotą funkcjonowania winno być wsparcie i obrona praw obywateli, a nie ich represjonowanie za to, że w sposób niepozostający w kolizji z prawem, domagają się respektowania tych praw.

Sąd Apelacyjny pomija szkody wizerunkowe, jakie policja takimi działaniami wyrządza samej sobie, jako instytucji zaufania publicznego.

Przyznanie wnioskodawcy w zaistniałym stanie faktycznym tytułem zadośćuczynienia, proponowanej w pisemnych apelacjach wywiedzionych na niekorzyść wnioskodawcy, kwoty 500 zł byłoby kolejnym jego upokorzeniem.

Bezprawnej ingerencji w wolność człowieka ze strony organu, który tej wolności winien być gwarantem, nie da się zrównoważyć równowartością średniej ceny rynkowej 1/4 tony węgla, czy dwóch biletów do Opery (...).

Nie wolno tymczasem tracić z pola widzenia, że zatrzymanie wnioskodawcy było de facto karą za korzystanie z konstytucyjnego prawa - nadanego przez art. 57

Konstytucji prawa do uczestniczenia w pokojowych zgromadzeniach.

Bezpodstawna izolacja R. D. wiązała się z niepewnością, poczuciem zagrożenia, separacją od znajomych i rodziny, koniecznością przystosowania się do warunków zatrzymania, w tym środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek (doznania fizyczne), co zwłaszcza dla osoby nie wchodzącej w konflikty z prawem i nie mającej tego rodzaju doświadczeń, jest przeżyciem dotkliwym, a konieczność obnażenia się przed funkcjonariuszem w ramach kontroli osobistej jest nadto sytuacją upokarzającą i poniżającą, wszak narusza delikatne granice ludzkiej intymności.

Chcąc dochodzić swoich roszczeń, wnioskodawca zmuszony był też przygotować się do postępowania w tym zakresie, a zatem gromadzić zdjęcia, ustalić świadków, zapewnić sobie pomoc prawną, aby wykazać niezasadność zatrzymania.

Nie można przy tym potrzeby miarkowania kwoty zadośćuczynienia wywodzić z uznania przez Sąd Rejonowy Warszawa-Śródmieście w Warszawie, że zatrzymanie to było niezasadne i nieprawidłowe, ale legalne (postanowienie z dnia 26 lipca 2021 r., II Kp 2900/20). Nie zmienia to wszak niewątpliwie niesłusznego charakteru tego zatrzymania. Warto przy tym zauważyć, że zatrzymanie może być uznane za legalne nie tylko, gdy zostało dokonane przez uprawniony do dokonania tej czynności organ, ale także, gdy organ ten działał w granicach i na podstawie prawa. Sąd Rejonowy tymczasem, wywodząc legalność zatrzymania

z faktu jego dokonania przez policję, w uzasadnieniu swojego postanowienia jednoznacznie ustalił, że czynność tego organu była w tym wypadku nieuprawniona, bowiem brak było przesłanek z art. 244 § 1 kpk, art. 45 § 1 kpw, bądź z art. 15 ust. 1 pkt 2a i 3 ustawy o Policji (k. 100). Tymczasem policja jest organem uprawnionym do zatrzymania, ale tylko w trybie i przypadkach określonych w przepisach (art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o Policji).

Należy dostrzec również, że jakkolwiek zatrzymanie R. D. nie wyczerpało 48 godzin, to protokół zatrzymania został sporządzony aż po 8 godzinach (23:50 do 01:10) i dopiero wtedy pouczonego o przysługujących mu uprawnieniach, co rażąco naruszając przepis art. 244 § 2 kpk (który nakazuje zatrzymanego poinformować natychmiast o przyczynach zatrzymania i przysługujących mu prawach, w tym do skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego), wydłużało czas niepewności i lęku wnioskodawcy, w szczególności, że sporządzenie protokołu nie mogło ich osłabić, skoro nie podano w nim żadnej przesłanki zatrzymania.

Rozpoznając zarzuty wszystkich apelacji, kwestionujących „odpowiedniość” zasądzonej kwoty 18.000 zł, jako zbyt niskiej (apelacja pełnomocnika wnioskodawcy) albo zbyt wygórowanej (apelacje prokuratora i organu reprezentującego Skarb Państwa), Sąd Apelacyjny miał na uwadze również ugruntowany w judykaturze postulat kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych

sprawach, do czego odwoływała się apelacja prokuratora. W istocie jest to kryterium pomocne w ocenie, czy dane kwoty są odpowiednie, ale tylko wtedy, gdy da się je pogodzić z zasadą indywidualizacji okoliczności określających rozmiar krzywdy w odniesieniu do konkretnego poszkodowanego (vide: wyrok SN z 19 stycznia 2012 r., IV CSK 221/11, LEX nr 1119550).

W badanych realiach, załączone do akt odpisy wyroków dotyczących innych zatrzymanych w związku z udziałem w tym samym zgromadzeniu, przy zbliżonych okolicznościach rzutujących na ocenę rozmiaru krzywdy, wskazują, że za odpowiednie zadośćuczynienie sądy uznawał kwoty 10.000 zł.

W przypadku R. D., krzywdę potęgował fakt niemożności udziału we własnym przyjęciu urodzinowo-imieninowym (w dniu zatrzymania 24 października przypadły imieniny R., zaś wnioskodawca urodził się (...), a zatem zatrzymanie miało miejsce w pierwszy weekend po dacie jego urodzin), konieczność odwołania zaproszonych gości i oczywisty dyskomfort późniejszych tłumaczeń takiego stanu rzeczy.

Suma tych okoliczności, przy częściowym uwzględnieniu zarzutów podniesionych w środkach odwoławczych wniesionych na niekorzyść wnioskodawcy, skutkowałą przyjęciem za odpowiednią rekompensatę krzywdy R. D. w związku z niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem kwoty zadośćuczynienia równą 14.000 zł. Kwota ta uwzględnia fizyczne i psychiczne cierpienia wnioskodawcy w związku z zatrzymaniem, przy jednoczesnym uwzględnieniu

<p>poziomu życia społeczeństwa oraz zewnętrznej sprawiedliwości orzeczenia, które nie może prowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>1. o zmianę wyroku w punkcie I poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy dodatkowo kwoty 6.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia wyroku (apelacja pełnomocnika wnioskodawcy),</p> <p>2. o zmianę wyroku w punkcie I poprzez wskazanie organu reprezentującego Skarb Państwa, zobowiązanego do wypłaty zadośćuczynienia (apelacja pełnomocnika wnioskodawcy),</p> <p>3. o zmianę wyroku w punkcie I poprzez obniżenie kwoty zadośćuczynienia do 500 zł i oddalenie wniosku o zadośćuczynienie w pozostałej części, a także o zmianę w punkcie II poprzez obniżenie kwoty zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru (apelacja pełnomocnika KSP),</p> <p>4. o zmianę wyroku poprzez obniżenie kwoty przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia do sumy nieprzekraczającej 500 zł (apelacja prokuratora) z modyfikacją tej sumy na rozprawie odwoławczej do kwoty 6.000 zł.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny 3 i 4</p> <p># niezasadny pkt 1 i 2</p>	
<p>Związłe o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		

<p>Zasadne okazały się wyłącznie wnioski o obniżenie kwoty zadośćuczynienia, ale tylko częściowo, bo nie do postulowanych przez skarżących poziomów. To z kolei znalazło przełożenie na wysokość kwoty zwrotu wydatków wnioskodawcy w związku z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru, skoro wysokość wynagrodzenia wynikająca z umowy pomiędzy wnioskodawcą a pełnomocnikiem uwarunkowana jest wysokością kwoty zadośćuczynienia.</p> <p>Pozostałe wnioski uznano za niezasadne.</p> <p>Powyższe podyktowane jest przyczynami szczegółowo wskazanymi w punktach poprzedzających uzasadnienia.</p>	
--	--

1OKOLICZNOŚCI	PODLEGAJĄCE
UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności	
1ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
0.10ddalenie wniosku o zadośćuczynienie ponad zasądzoną kwotę,	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	

żądanie w zakresie, w jakim nie zostało uwzględnione podlega oddaleniu.	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
0.0.1 Zmiana punktu I zaskarżonego wyroku – obniżenie wysokości odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia do 14.000 zł, a w konsekwencji zmiana punktu II wyroku – obniżenie wysokości kwoty zwrotu wydatków wnioskodawcy w związku z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru do wysokości 2.400 zł.,	
Zwięźle o powodach zmiany	
Z przyczyn wyżej wskazanych	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem	

szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
1Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
I i II	<p>Zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy R. D. kwotę 1200 (tysiąca dwustu) złotych tytułem zwrotu uzasadnionych wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem w sprawie pełnomocnika z wyboru w postępowaniu odwoławczym – zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (zgodnie z wnioskiem zawartym w apelacji).</p> <p>Wydatki w postępowaniu odwoławczym ponosi – zgodnie z art. 554 § 4 kpk - Skarb Państwa.</p>

1PODPIS
Ewa Jethon Ewa Leszczyńska-Furtak Rafał Kaniok

0.11.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Punkt 1 w części oddalającej wniosek o zadośćuczynienie, Punkt 2-4 w całości		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

0.11.3. Granice zaskarżenia	
------------------------------------	--

Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	W części dotyczącej wysokości zasądzonego zadośćuczynienia		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

0.11.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	3

Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnika organu reprezentującego Skarb Państwa – Komendanta Stołecznego Policji		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	W części dotyczącej wysokości zasądzonego zadośćuczynienia		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana